

Uzasadnienie Uchwały Komisji habilitacyjnej z dnia 19 maja 2020 roku w sprawie nadania dr. Dariuszowi Szczukowskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo

Uchwała Komisji powołanej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Dariusza Szczukowskiego została podjęta jednomyślnie (7 głosów „za”), w głosowaniu jawnym. Po gruntownym zapoznaniu się z dorobkiem naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym Habilitanta wszyscy troje Recenzenci oraz pozostali Członkowie Komisji uznali, że dr Dariusz Szczukowski spełnił wszelkie formalne i merytoryczne warunki stawiane naukowcom ubiegającym się o otrzymanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Dr Dariusz Szczukowski, absolwent Uniwersytetu Gdańskiego, uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa na Wydziale Filologiczno-Historycznym tej uczelni w roku 2005, na podstawie rozprawy „Tadeusz Różewicz wobec niewyraźnego”, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Małgorzaty Książek-Czerwińskiej. Dysertacja stanowiła podstawę pierwszej monografii dr. Dariusza Szczukowskiego zatytułowanej *Tadeusz Różewicz wobec niewyraźnego* (Wydawnictwo Universitas, Kraków 2008). Druga książka w dorobku Habilitanta, wskazana przez niego jako osiągnięcie habilitacyjne, nosi tytuł *Niepoprawny istnieniowiec. Bolesław Leśmian i doświadczenie literatury* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2019).

Dr Dariusz Szczukowski od chwili uzyskania stopnia doktora jest autorem 40 artykułów naukowych opublikowanych w wiodących czasopismach polonistycznych (m. in. „Pamiętnik Literacki”), a także w recenzowanych tomach zbiorowych. Oprócz tego współredagował 4 opracowania zbiorowe. W tym czasie wygłosił też referaty na 28 konferencjach naukowych.

Dodatkowo Habilitant był w latach 2012-2015 członkiem zespołu badawczego w projekcie Instytutu Badań Edukacyjnych *Dydaktyka literatury i języka polskiego w gimnazjum w świetle nowej podstawy programowej*. Dr Dariusz Szczukowski jest także głównym wykonawcą grantu *Ponowoczesna dydaktyka polonistyczna. Teoria i praktyka* (kierownik: prof. dr hab. Grażyna Tomaszewska) w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Dorobek ten został wypracowany w trakcie zatrudnienia Habilitanta na etacie adiunkta w Zakładzie Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego, następnie w Katedrze Polonistyki Stosowanej, a obecnie Habilitant jest zatrudniony w Zakładzie Polonistyki Stosowanej Instytutu Filologii Polskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego.

Dokonania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne Habilitanta spotkały się z uznaniem wszystkich trojga Recenzentów: prof. dr hab. Anny Czabanowskiej-Wróbel, dr. hab. Piotra Michałowskiego, prof. USz, oraz dr. hab. Feliksa Tomaszewskiego, prof. UG.

W ocenie Recenzentów „Dr Dariusz Szczukowski posiada imponujące osiągnięcia zarówno naukowe jak dydaktyczne i organizacyjne” (z recenzji dr. hab. Piotra Michałowskiego, prof. USz). Prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel podkreśla z kolei swoistą specjalizację w obrębie szeroko pojętego literaturoznawstwa i zauważa, iż „Szczukowski jest praktykiem interpretacji poezji, co więcej, w swoich pracach dydaktycznych uczy tej umiejętności, a

może jednak sztuki”. Natomiast dr hab. Feliks Tomaszewski, prof. UG, tymi słowami charakteryzuje sylwetkę Habilitanta: „Aktywność naukowa Habilitanta skupia się wokół dwóch głównych obszarów badawczych. Jeden z nich dotyczy bezpośrednio zagadnień typowo literaturoznawczych, a drugi, dydaktyki kształcenia literackiego, silnie korespondującej z ponowoczesnymi rozpoznaniem badawczymi, a szczególnie z poszukiwaniem sposobów (praktyk) mających na celu odzyskiwanie w szkolnym doświadczeniu utraconej czytelniczej pasji. W każdym z tych obszarów Habilitant ma bezsprzecznie znaczące osiągnięcia”.

Recenzenci, opisując sylwetkę Habilitanta, konsekwentnie zwracają uwagę na dwutorowość osiągnięć dr. Dariusza Szczukowskiego. Oprócz sporych doświadczeń w dziedzinie naukowej Habilitant dysponuje także licznymi umiejętnościami w materii dydaktycznej. Zarówno przytoczone słowa prof. dr hab. Anny Czabanowskiej-Wróbel, jak i cytowany fragment recenzji dr. hab. Feliksa Tomaszewskiego, prof. UG, eksponują te kompetencje. Dr hab. Piotr Michałowski, prof. USz, kładzie nacisk na znaczący wkład dr. Dariusza Szczukowskiego w rozwój metodyki nauczania literatury. Już w pierwszym akapicie swej recenzji podkreśla: „Zwracają uwagę zwłaszcza innowacyjne przedsięwzięcia z zakresu metodyki nauczania literatury w szkole ponadpodstawowej, dotyczące m.in.: sztuki czytania, sposobu prowadzenia lekcji języka polskiego, programu szkolnego, kanonu lektur, sztuki interpretacji w szkole, lekcji z teatru i literatury popularnej, koncepcji i stylu nauczania, a także problemów osobowości, prestiżu zawodu i kreacji wizerunku nauczyciela”.

Dr Dariusz Szczukowski wskazał swą monografię *Niepoprawny istnieniowiec. Bolesław Leśmian i doświadczenie literatury* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2019, ss. 310. Recenzent wydawniczy: dr hab. Marek Kurkiewicz, prof. UKW) jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym*.

W ocenie trojga Recenzentów książka Habilitanta spełnia z nawiązką ustawowe wymogi. Prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel zwraca uwagę na koherentność wyводу zaprezentowanego w monografii. Recenzentka zauważa, iż „w powodzi prac naukowych i książek o Leśmianie propozycja Dariusza Szczukowskiego wyróżnia się całościowym charakterem”. Fortunność głównego przedsięwzięcia Habilitanta podkreśla także dr hab. Piotr Michałowski, prof. USz: „Książka jest udaną próbą stworzenia kolejnego, niezwykle wyrazistego i wieloaspektowego portretu Bolesława Leśmiana”. Natomiast trzeci Recenzent, dr hab. Feliks Tomaszewski, prof. UG, podkreśla przede wszystkim erudycję Habilitanta, czego wyrazem jest właśnie prezentowana monografia: „W książce wykorzystuje się różne języki współczesnej myśli humanistycznej i trzeba zaznaczyć, że czyni się to w sposób świadczący o niezwyklej erudycji i naukowej dojrzałości Autora, korzystającego swobodnie tak z wydań polskich badaczy i badaczek, jak z przekładów czy w końcu, z oryginalnych publikacji zagranicznych”.

Szczegółowa analiza monografii jako kluczowego elementu dorobku naukowego dr. Dariusza Szczukowskiego, zamieszczona w trzech recenzjach, akcentuje biegłość Habilitanta w posługiwaniu się narzędziami teoretycznoliterackimi. Ten walor książki podkreśla prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel: „Nowoczesna metodologia stanowi niezaprzeczalnie walor pracy. Dr Dariusz Szczukowski posługuje się bardzo sprawnie językiem współczesnej humanistyki i nowego literaturoznawstwa”. Dr hab. Feliks Tomaszewski, prof. UG, zauważa w związku z korzystaniem w książce *Niepoprawny istnieniowiec* z najnowszych metodologii badawczych pewien paradoks, który bez wątpienia podkreśla kompetencje naukowe Habilitanta: „Ten akces po stronie – mówiąc językiem współczesnej humanistyki –

<<slabej>> teorii / <<slabej>> metodologii, z jednej strony eseistycznie <<rozluźnia>> typowy język naukowego dyskursu Habilitanta, a z drugiej intensyfikuje starania (niekiedy w sposób nadmierny), by rozmawiając z Leśmianem, <<rozmawiać>> równocześnie z nowoczesnym i ponowoczesnym dyskursem naukowym”. Również dr hab. Piotr Michałowski, prof. USz, docenia biegłość Habilitanta w posługiwaniu się dyskursami współczesnej humanistyki. Wyrazem tego są narzędzia metodologiczne wykorzystane w monografii *Niepoprawny istnienowiec*. Tymi słowami dr hab. Piotr Michałowski, prof. USz, komentuje ów niezaprzeczalny potencjał książki, stanowiącej kluczowe osiągnięcie do stopnia doktora habilitowanego: „Tak wykonany portret oprawiony został w erudycyjną ramę filozofii i antropologii. Trafnie dobrane konteksty dwudziestowiecznej myśli humanistycznej, są przeważnie dobrze sfunkcjonalizowane jako wsparcie wywodów interpretatora”.

Jeśli wziąć pod uwagę konkluzje recenzji trojga oceniających dorobek dr. Dariusza Szczukowskiego, to warto zauważyć, że wszystkie są jednoznaczne i nie pozostawiają cienia wątpliwości odnośnie rekomendacji wniosku o nadanie stopnia, który Komisja habilitacyjna winna przedstawić Radzie Dyscypliny Literaturoznawstwo przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego. Prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel stwierdza: „Monografia przedstawiona jako najważniejsze osiągnięcie habilitacyjne wspierająca się na znajomości współczesnego warsztatu literaturoznawczego, w tym nowych metodologii stanowi wynik samodzielnych, oryginalnych badań i wraz z pozostałym dorobkiem i osiągnięciami może stanowić podstawę do tego, by wystąpić z wnioskiem o nadanie doktorowi Dariuszowi Szczukowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych”. Dr hab. Piotr Michałowski, prof. USz, pisze o „mocnej” podstawie do dopuszczenia do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego, zaś konkluzja *in extenso* jego recenzji jest następująca: „Dorobek dr. Dariusza Szczukowskiego – zarówno dydaktyczny i organizacyjny, jak naukowy stanowi mocną podstawę, by stwierdzić, że zasługuje na dopuszczenie do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego”. W bardzo aprobatywnym tonie w swej konkluzji wypowiada się także trzeci Recenzent: „Wysoka jakość dorobku naukowego i dojrzałość badawcza Habilitanta, jego dorobek dydaktyczny i organizacyjny, jak również wartość przedstawionej jako osiągnięcie naukowe do stopnia monografii *Niepoprawny istnienowiec. Bolesław Leśmian i doświadczenie literatury* (Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2019) uprawniają do stwierdzenia, że Habilitant spełnia z nadadkiem wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego w *Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym*”.

Na podstawie recenzji opracowali swoje opinie także dwaj pozostali Członkowie Komisji habilitacyjnej dr. Dariusza Szczukowskiego: dr hab. Piotr Bogalecki, prof. UŚ, i dr hab. Mariusz Kraska, prof. UG. Również konkluzje tych dokumentów jednoznacznie rekomendują Komisji dopuszczenie Habilitanta do dalszych etapów postępowania. Dr hab. Piotr Bogalecki, prof. UŚ, dyskutuje z niektórymi тезami zawartymi w monografii *Niepoprawny istnienowiec*. Jednak owa polemika nie ma charakteru kwestionowania ustaleń zawartych w książce Habilitanta. Tym bardziej, że dr hab. Piotr Bogalecki, prof. UŚ, zauważa zarazem: „Nie twierdzę bynajmniej, by zasygnalizowane wątpliwości dyskwalifikowały wagę osiągnięcia Habilitanta. Napisał on wszak książkę inspirującą i rzetelną, jaką uznać można za dzieło wnoszące wkład w rozwój reprezentowanej przez niego dyscypliny i stanowiące przemyślaną kontynuację prowadzonych do tej pory badań nad twórczością Bolesława Leśmiana”. Konkluzja tej opinii jest również afirmatywna i znalazły się w niej także określenia przyznające wysoką wartość kluczowemu osiągnięciu dr. Dariusza Szczukowskiego („Choć miałbym ochotę pospierać się z częścią przeprowadzonych przez Habilitanta odczytań, *Niepoprawnego istnienowca* uznaję za monografię dojrzałą i solidną, w najlepszych zaś swych fragmentach – odważną i odkrywczą. W związku z powyższym wnioskuje o

dopuszczenie dr. Dariusza Szczukowskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego”. – z opinii dr. hab. Piotra Bogaleckiego, prof. UŚ).

Dr hab. Mariusz Kraska, prof. UG, wypowiada się w swej opinii także w jednoznacznie afirmatywnym tonie. Charakteryzując dr. Dariusza Szczukowskiego nazywa go „wytrawnym i w pełni samodzielnym badaczem”. W opinii tej czytamy także, że stosowny wniosek Komisji jest „w pełni uzasadniony”. („Jestem więc przekonany, że działalność naukowa i popularyzatorska, jak i dydaktyczna dr. Szczukowskiego w pełni uzasadniają wniosek o dopuszczenie jego osoby do dalszych etapów procedury nadania stopnia doktora habilitowanego”. – z opinii dr. hab. Mariusza Kraski, prof. UG).

Biorąc pod uwagę jednoznacznie pozytywne opinie Recenzentów oraz Członków Komisji, jak również przebieg dyskusji podczas posiedzenia zdalnego w dniu 19 maja 2020 roku, Komisja z pełnym przekonaniem wnosi do Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo przy Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego o nadanie Panu dr. Dariuszowi Szczukowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Przewodniczący Komisji habilitacyjnej

Tomasz Wójcik

prof. dr hab. Tomasz Wójcik